

R E G É L Ő.

PESTEN csötörtökön majus 1^{jén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Senegalpárti kunyhó. *(Folytatás.)*

Picard már most bizonyos szabályok szerint rendelé-el háznépének élet módját. Nap felköltével valamennyin közös imádságra gyülekeztek a' nagy kunyhóba. Innen Picard elkíséré szerecseneit munkájokra, míg az alatt Sarolta 's Amália fölöstököt készíte, mellyet nyolcz óraker izleltek. Annak utána tizenegy óráig mindnyájan pamütöt szedtek, de már ekkor a' hévség kunyhójaikba üzé őket, hol Amalia kisebb testvéreit, 's szerecsenek gyermekeit a' kölcsönös tanítás (Bell-Lancaster) módja szerint olvasni, 's homokban betüket irni tanította; a' nagyobbak palakő-táblákra (Schiefer) irtak volt. Ezen tanítás két óráig tartott, azután a' kis gyermekek három óráig játszhattak, minek multával öt óráig kiki ismét munkához látott. Hat óraker ettek, 's a' közben Picard elbeszélltette magának, mit tanult 's cselekedett mindenik gyermek dél előtt. Ha szorgalmasok 's figyelmesek voltak, akkor Amalia jutalom fejében estve regét beszéllt nekik, vagy az atya sétálni ment velek. A' kunyhóba vissza jöttökkor már égett az István által meggyujtott nagy tüz a' Muskitó-k (bogarok) elüzése végett; akkor azután az öregbik leányoknak egyike még egy ezikkelyt olvasa-fel a' bibliából, mire nyugalomra menének. A' vasárnap mindnyájokra nézve nyugvó nap volt. Gyakran átevezett velek atyjok a' Safaltól nyugotra eső Jokas szigetbe, hol egy több mint harmincz lábnyi körületű Baobab-fa árnyékában költék - el takarékos ebédjeket. Picard azután vadászni ment, Sarolta 's Amalia fűvészkedtek (botanisáltak), 's a' kisebb gyermekek pilléket fogdostak, vagy más időtöltésben gyönyörködtek. Károly a' legöregbik fiú, ugy uszott mint a' hal; 's ha atyja kacsát vagy más vízi madarat

lőtt, beugrék a' vízbe, 's azt elhozta. Szinte olly ügyes volt a' mászkálásban is; a' legnagyobb fák csúcsán se vala egy madár-fészek is bátorságban előtte, és akármelly öröm se hasonlita az övéhez, ha atyjának vagy nénjeinek illy módon szedett gyümölcsöt vagy néhány tojásokat hozhatott.

Ezen csendes egyformaságban multak-el napjaik, 's munkásságuk, szorgalmok, és egymást szeretésök áldását helyeztetésökkel megalégedésök szerzé-meg. Minden szerdán két szerecsennek Gandiolla faluba kelle menni tej, írósvaj, 's tojás vásárlásra. Egy idő mulva Picard olly állapotban volt, hogy egy tehenet 's néhány tutzat tyukokat is vehetett, ugy hogy már most a' sziget minden szükséges élelemmel szolgált nekik. Most éppen olly szerencséseknek tarták valamennyin magokat, mint akármelly legdúsabb afrikai herczeg mindenkor lehetett; mert lakhelyök, tejök, írósvajok, tojásuk, kukoriczájok, kölesök, pamutjok, jó egészségök volt, nyugodtan éltek, szerették egymást. — Kell-e több az embernek, hogy ártatlan izletek mellett boldog lehessen?

E' békes napok izletében Picardot egy levél háborgatta, melly által mennél lehetségesb hamarsággal sz. Lajosra hivattatott; Saroltára bizá tehát az egész gyarmati felvi-gyázást a' nélkül, hogy az őt fenegető újabb szerencsétlenség sejdítette volna. Távul létében hatan a' kibérlett szer-csenek közül elszöktek, 's magokkal vivék Picard kis sajkáját; ezen eseten Sarolta nagyon elkedvetlenüllt. István-nak azonnal Babaguey szigetre kellett átuszni, 's ott egy sajkát bérleni, hogy atyját e' szerencsétlenség felői tudósítsa. Ez azonnal a' szökevények után sietett, de már akkor az erdőbe értek, 's így Picard a' nélkül, hogy meglelhette volna őket, fáradtan 's egészen lankadva jött vissza Safalba. Itt egy újabb remény-csillag látszott számára feltünni; megtudá barátjaitól, hogy a' francia kormány jutalmat rendelt neki, minthogy ő plántált legelsőbben pamut-csemetéket a' Senegal mellé, 's hogy Schmalz igazgató megbízott ama jutalomnak számára kifizetésével. De minden ez iránt írás-beli kérdezősködését 's kérelmét az igazgató fel se vevén feleletre se méltatta; sőt midőn Picard sz. Lajosra jönne, a' személyes meghallgatást is megtagadta tőle. Csak atyai szívének abbeli aggodalma, nehogy gyermekeit inségben 's nyomorúságban elveszve kellessék látnia, birhatta Picardot arra, hogy legalább élelmi segedelmet kérjen, melly a'

kormánybeli tárokból mindenkinek, ki a' gyarmatnak hasznos szolgálatot tett, különben ki szokott osztatni. Ezen kérelme is megtagadtatott.

„Im látod, — monda Picard Saroltához, midőn e' hirt hallotta, — az igazgató megtagadja tőlünk a' segedelmet, melyet a' kormány parancsolatja szerint köteles volna minden szükölködő Francziának kiszolgáltatni; látod, hogy fel kell hagynom sorsunk javítását ígérő minden reménységgel; 's ha meggondolom, mennyire megtöré már ereimet, mikép fogyasztja életemet a' bú és szerencsétlenség, 's ha azután reátok pillantok, akkor minden csep-véremben érzem, hogy tán közel van az idő, midőn gyermekim hijjában fognak tőlem egy harapás kenyérért rimázkodni éhségök enyhítése végett; — akkor szeretném kérdezni, valljon van-e még a' földön nálam szerencsétlenebb ember?“

„Ah — felele Sarolta — bár milly nagy is nyomorúságunk, én azt, ha még nagyobb volna is, örömet 's zugolódás nélkül türném, csak téged ne látnálak a' legkerülhetlenebb szükségésekben hijányt szenvedni. Hiszen mi gyermekek mind egészségesek, 's fiatalok vagyunk; mi sok szükségét türhethünk, sokhoz szokhatunk, de tartok tőle, hogy az egészséges 's elegendő táplálmány hijja még téged, egyetlen 's utósó védünket is elragad tőlünk.“

„Lelkembe tekintesz — mond Picard, — eltalálád aggodalmimat, és így előtted, kedves gyermekem, nem lesz ezután szükségem eltitkolni búmat, melyet már régtől fogva mélyen keblemben zárva hordozok. De talán szerencsétekre fog válni halálom, majd akkor ellenségim megszűnnek titeket üldözni.“

„Szivemet téped széjjel, — szólla Sarolta, nyájasan megölelvén atyját. — Hogy felejtkezhetsz meg annyira gyermekidnek irántad viselt szeretetök felől, hogy olly gondolatra vetemedhetsz, mintha halálod minden minket érhető bal esetek közül reánk nézve legfájdalmasb és kipótolhatlanabb nem lenne?“

Most látott Sarolta legelsőbbben könnyeket atyja szemében, ki őt erősen melljéhez szorítá. „Tartsa hát Isten életemet, 's áldja-meg igyekezetemet, hogy néktek könnyebb lételt szerezhsek. Az igazgató irántam nyilatkoztatott ezen utósó ellenséges indulatjának bebizonyítása után minden kötelet, melly engem eddig ezen sziget igazgatóságá-

hoz kapcsolt, feloldottnak tartom, és ez okból arról fogok gondoskodni, hogy a' szerezsenektől lakott tartományok belsejében keressek magamnak lakhelyet. Már most csupán a' természetre vagyunk utasítva, 's hihetően több emberiségre fogunk az úgy nevezett vad emberek közt találni, mint eddig a' kormány tisztjei mutattak irántunk.

Nem sokára csak ugyan engedelmet is nyert Picard a' cajor-i tartomány szerezsen fejedelmétől, hogy birtokaiban megtelepedhessék, 's már az esőzések ideje után hozzá is akart menni; de a' sors ezen planuma teljesezésének is ellene szegezte magát.

Midőn egykor reggel dologra akart menni szerezsenivel, nem találta kutyáját, melly őt mindig kísélni szokta, 's elérvén a' pamut-ültetvényhez, egy tigrisnek véres nyomait látta, és így nem kételkedék, hogy hű szultanja ama ragadozó állat prédájává lön. Megparancsolá tehát gyermekeinek, hogy kíséret nélkül a' kunyhók látköréből el ne távozzanak. Azonban következő estve, midőn lefeküdnének, a' kunyhók megül macska-nyivogáshoz hasonlító hangokat hallottak, csak hogy ezek erősebbek voltak amazénál. Picard azonnal felkelt, 's felfegyverkezve kardjával és puskájával a' ragadozó állat felkeresésére ment, mellynek közel léte annyira megijeszté gyermekeit. De midőn a' tigris őt megpillantá, a' kis dombról, mellyen állott, Picard feje felett elugrott, 's a' fák közé eltűnt. Az állat merészsége és gyorsasága veszedelmessé tette Picardnak a' további üldözést, 's ez okból a' reá teendő vadászatot következő éjre halasztá. Annak okáért Babagury-ból még néhány szerezsent hívott, kiket övéivel egyesítvén biztosan reménylé, hogy a' tigrist leejthetik lábáról. De ezen éjjel meg nem jelent; csak ordítása hallatszott, 's az erdőben nem találhattak tanýája helyére. Másnap reggel Picardnak sz. Lajosra kelle menni némelly dolgai végett, 's megparancsolá gyermekeinek, hogy ama ragadozó állat miatt jól bezárjanak minden ajtókat. Ezek tehát estve minden nyílást beraktak olly erősen, mint csak lehetett, 's egyszersmind egy kutyát, mellyet jó barátjoktól szultán helyett kaptak, magokhoz vettek a' kunyhóba. Ezen rendelések azonban éppen nem nyugtaták-meg Saroltát és Amaliát, mert a' nád-és szalmakunyhók olly romladozó félben voltak, hogy minden bátorsági rendelésök mellett is tartottak a' tigrisnek berontásá-

tól; csak Istvánnak amaz ajánlása, hogy éjjel őrt fog állani, vigasztalá őket. De még is, midőn lefekünnének, égve hagyták a' lámpát. Éjjél tájban Saroltát valamely tompa csörgés ébreszté-fel, melly a' nagy szobából hallatszott. — Fel emelkedvén ágyából világosan hallá most a' kutya morgását és olly bőgést, melly az oroszlánéhoz hasonlita. Magán kívül levén ijedtében 's aggodásában felkölté Amáliát, 's egyikök se kételkedék, hogy valóban valamely ragadozó állat tört-be a' kunyhóba. Már most irtóztatón kezdett a' kutya ugatni; a' bőgés mindig hangosabb lett, 's mind ez Picard kabinetjában történt; a' gyermekek felébredvén két öregebb nénjeikhez futottak, egyikök se mere kimenni Istvánt segítségül hívni. Végre Sarolta neki bátorodék; Amália nem akará őt egyedül bocsátani; hogy tehát ezen lárma okát kikémleljék, neki indultak; egyik lámpát, másik nagy kötelet vivén kezében. Már messziről vették észre atyjok kabinetjában a' kutyát, melly egy sárgás nagy állattal küszködött. A' félelem elfogá őket; el voltak hitetve, hogy oroszánt, vagy legalább tigrist látnak magok előtt; nem mertek sem előre se hátra menni; egyszerre mind a' két állat rájuk rohan, ők nagyot sikoltva futni akarnak, a' lámpa kiesik kezökből, 's mind ketten elesnek. Ezen pillanatban István fut elő, meggyújtja a' lámpát, 's látják, hogy ijesztőjek csak egy idegen nagy kutya volt, mellyel az övök harapódzott, 's melly hihetően Babaguryból uszott át hozzájuk.

István, hogy a' kutyákat széjjel válassza, ütötte őket, 's az idegen azonnal keresztül ugrott a' lyukon, mellyet berontásakor a' falon csinált magának. A' mennyre lehetett, azután berakták a' nyilást, de ez éjjel már nem allhattak. A' tigris se mutatá magát többé Picard vissza jötte után; reménylették tehát, hogy a' szigettől bucsút vett.

(Folytatás következik.)

ORSZÁGISMERTETÉS.

Carthago kerülete tett 360 stadiumot (8 stadium egy mértföld) és így Carthago kerülete 45 romai mértföldre terjedett.

A' nagy szent Bernard hegye (olasz és svajtz orsz. közt) igen magos hólepte hegy, melly a' Valai és Aozta völgy között 8264 lábnyira emelkedik a' tenger

szinén felül. Ennek tetején van egy klastrom; nevezetét Menthon Bernard savoyai nemes ember építőjétől vette a' 10-ik században. Ezen klastromnak lakosi szorgalmatosan vigyáznak az utasokra, hogy el ne tévedjenek 's mindenkit jó szívvvel fogadnak. Mikor hó esik nagy (embermentő) kutyájok segítségével keresik-fel a' hó alól a' szerencsétleneket. A' megtalált holtakat klastromjok keleti részének kápolnájában fen állva tartják, hogy az őket kereső atyafiak megismerhessék; ezen tetemek a' hideg miatt el nem rothadnak, hanem csak megszáradnak, és három, 's négy esztendő mulva is reájok lehet ismerni. Sz. H. M.

Kordofan. Defterdar ur, ki fájdalom a' multkori cholera áldozatja lett Egyiptusban, (hol, különösen Cairobán 800 ember halt-meg naponként, 's több mint 70,000 lakos veszté-el életét, kik között az al-királynak egy unokája, 's három europai Consul familiástól) első volt a' tudósok között, ki Kordofanba közép-afrikai Darfur országnak mel- lék tartományába benyomult volt. Ott ő sok füstölgő vul- kánt, és tavakat fedezett-fel. Elkészíté emez országnak földképét is, mellyen kívül mást eddigelé nem is birt a' tudós világ.

J E L E S M O N D Á S.

Áldozat.

Ki életét közér t feláldozhatja,
Az gyujt örök 's állandó érdemet;
Nevét rokon-polgári szíveikbe,
Mint oszlopban, tisztelve helyezik-be.

Sz em e r e Zrinyiben.

I d ő h a t a l m a. A' mit emberi kéz elrontani képtelen, az idő törli-ki lassanként a' létezés sorából.

M i n d s z e n t y D a n i e l.

A' s z e r e l e m hasonlít a' betegséghez; mert ha kifakadása egy oldalról tiltatik, kitör az mulhatlanul a' más oldalon. Mit az ajkak titkolnak, elárulják a' szemek, vagy egy elpirulás, 's egyéb apróbb nem önkényti cselekedetek. F i e l d i n g.

A p h o r i s m á k B u d á r ó l. Határtalan viszonyos bizodalom nélkül sirba száll a' legforróbb szerelem is.

A' s z e r e l e m hasonló a' holdvilághoz: vagy nő vagy fogy.

A' h a l á l az élet koronája. Ha halál nem volna, az élet is megszűnne élet lenni. A' halál sebesít ugyan, de csak azért, hogy gyógyítson. N a g y I g n á t z.

K Ö L T É S Z E T.

Kiért, és Miért.

Nyög a' szellő, keblem zajlik, Sebbel foly a' esörgeteg, Mellynek kristály-tiszta vizét Elrejtí a' rengeteg.	Hús szellőcse! 's fürge patak! Titkoljátok szerelmem; De ha Lojzám jó — mondjátok: Erte eped bús szívem, Mondjátok: hogy áldott lelke Szíve, 's keble két halma Az, miért őt hűn szeretem Bár ez — sorsom tilalma.
Hús szellőcse! 's fürge patak! Csak ti tudjátok mi ért; Síromig hiv szívem lángja Kiért eped és miért.	F. — fi — f.

K Ü L Ö N F É L E.

Simmeringi lófuttatás. Bécs mellett a' simmeringi mezőn folyó hónap 22-én kellett volna történnie az idei 1-ső futtatásnak, de azt köz akarattal az igazgató megbizottság 24-ikre halasztotta, minthogy előülőjeket Trauttmansdorf herczeget egyik fijának Fridrich grófnak es. k. kamarásnak élete 29-ik évében apr. 19-én történt halála gyászba borítá. Az említett 24-kén tehát csak öt futás volt, a' 6-ik majus 3-kára halasztatott (t. i. ő felsége az ifiabb magyar király által adott arany billikomért) mivel ő kir. felsége ma jelen nem lehetett. — 1-ső dijt (30 arany, belföldi lovakra) nyerte Nádasdy Tamás gróf lova Evelina Esterházy Mih. gróf Victorine-ja (2) és Liechtenstein Alajos hg Sarah-ja (3) ellen. A' pálya felén két lovagló öszve ütközött, egyik futó lovasz lebukott, 's gf. Nádasdy két lóért bánat-pénzt adott. — 2-dik dijt (60 arany minden nem angoly lóra) nyeré ismét Nádasdy Tam. gr. Child Harold-ja, Hunyady Józ. gf Gildroy-ja (2), és Liechtenstein Wenzel hg Rosaline-ja (3) ellen. Károlyi György gf vissza vonta lovát. — 3-dik (fogadási) dijt (160 ar.) nyerte Brönenberg urnak Richmond-ja Festetics Miklós gr. Conscript-ja ellen. — 4-ik (Sweepstakes = több lóval eshető) futás diját (40 ar. 3 évű belföldi lóra) nyeré ismét Nádasdy Tam. gr. Sourwayer-ja Hunyady Józ. gr. Figaró-ja ellen. Károlyi Gy. és Harrach grófok vissza vonák lovaikat. — 5-ik (fogadási) dijt (50 ar.) nyerte Hunyady Józ. gr. Robin-ja Liechtenstein Wen. hg Fitz Orville-je ellen. Az apró esőzéssel kevert idő meglehetősen kedvezett. Jelen voltak fens. Ferencz Károly és Antal főherczegek, Luccai és Vasa k. hgek, és uraságok igen nagy számmal; töméntelen nép és koszik sokasága vevé a' pályát körül. Kezdődött 11 órakor. — A' 2-dik futtatás aprilis 26-án (12 órakor) öt versenyfutásra osztott. — 1-ső (fogadási) dijt (40 arany) nyerte Liechtenstein Eduard herczeg Cate-ja Sangusko Lajos herczeg Wachhab-ja ellen. — 2-ik dijt (verseny-dij belföldi kanczák ivadékaira; 80 arany és ezüst billikom; a' 2-dik lóé 20 arany) nyeré Nádasdy Tam. grófnak Fair Duchess-e, ugyan annak Child Harold-ja (2) és Hunyady J. gr. Gildroy-ja (3) ellen. Vissza vonattak Nádasdy gr. Sourwayer és Caroliná-ja, Liechtenstein Al. hg. Sarah-ja, és Harrach gr. b. ménje. — 3-ik dijt (45 ar. 3 évű belföldi lóra) nyerte Esterházy

Mih. gr. Queen-je Nádasdy Tam. gr. Evelinája ellen. Az utóbbinak Lady Rovennája vissza vonatott. — 4-ik (fogadási) dijt (50 ar.) nyere Nádasdy Tam. gr. Sourwayer-je Hunyady J. gr. Figaro-ja ellen. Derék futás volt, a' czélnál alig lehetett meghatározni a' győzőt. — 5-ik (fogadási) díjért (20 ar.) csak maga járta a' pályát Hunyady J. gr. Robin-ja, mivel Nádasdy Tam. gr. Carolinája mindjárt megindulásakor kétszer veté-le magáról lovását, ki többé nem is ült-fel. — Az idő homályos, nézők kevesebbek a' multkoriaknál. A' fels. cs. k. házból jelen volt Károly fens. főherczeg egész háznépével: uraságok igen sokan vettek részt ezen érdekes multságban.

Tiszteltessék a' szép-nem. A' teremtő — ki bizonyosan jól tudta, mit cselekszik — felséges munkáját az asszonynak teremtésével fejezé-be. — Előszer az állatokat, azután a' férjfit 's végre az asszonyt teremté: tehát az asszony a' teremtés remek műve. — A' férjfi, mint a' vad állatok, kietlen vadonban; de az asszony paradicsomban teremtetett: tehát a' teremtő több figyelemmel vala az asszony mint a' férjfi iránt. A' férjfi silány agyagból, de az asszony erős anyagú oldalbordából alkottatott. Hogy mondhatják tehát sokan az asszonyokat gyengébbeknek, holott sokkal tartósab anyagból készülének mint mi férjfiak? — Végre még az első embereknek nevök is nyilván mutatja, hogy a' nőnemé az elsőség, mert Ádám földet, Éva pedig életet jelent; már pedig az élet mindig előbbvaló egy darab földnél: tehát az asszony előbbvaló a' férjfinál. — Hogy menthetjük magunkat ezek ellen?? —

Nagy Ignácz.

Egy templomnak felszentelése Mexicóban, mint Clavigero emliti, 1486-ik esztendőben az által lett nevezetessé, hogy a' felszentelés alkalmával (America feltalálása előtt, következképpen pogány, nem keresztény templom) 72,340 ember áldoztatott-fel, kik mind hadi foglyok valának 's addig is e' végre életben hagyattak. Midőn a' főoltárt felszentelték, mintegy 12,000 ezek közül és számtalan állatok ölettek-le. A' holt testek mind az oltár elébe hányattak, 's ott rohadtak, a' vér pedig egy közel levő posványba eresztetett, mellynek vize mindig zavaros és veres volt. Mind-ezen iszonyú kigőzölgek ellenére is, mellyek a' levegőt megronták, Mexico városa ragadós nyavalyáktól ritkán látogattaték-meg.

Mulattató. 1) Bizonyos társaságba egy ur jött, kin két egymásra öltött fekete köntös vala. Midőn kérdezettnek, mért öltözött illy meleg időben dupla gyász-köntösbe, azt felelé: hogy fő azért viselne két fekete köntöst, minthogy rövid idő alatt apját, anyját vesztette-el, 's így dupla gyászt kell viselnie.

2) Ama nevezetes cardinalis Dübois felvigyázóját többszeri csalásokban nyomon kapta. Midőn uj évi köszöntéskor a' felvigyázó hozzá jött, a' cardinál a' helyett hogy mint egyéb szolgálit megajándékozna, imigy szólott hozzá: „Kegyednek, uram, azt ajándékozom, a' mivel egész esztendőben megcsalt.“ A' felvigyázó köszönetet monda 's eltávozik.

Betűrejtvény.

B-vel ohajtasz, kívánsz.
K-val káromon megszánsz,
S-sel esső mive,
P-vel egymás hive,
Cz-vel több mint a' király.

V-vel bástyás ormon áll.
N-nyel hév időkor.
M-el mult mindenkor.
T-vel rakhelyet teszen.
J-vel nem áll, mert megven.
M u k i.

Előbbi rejtvény: 1) Tehén. 2) Kertész.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.